3.3) การสร้าง Dashboard โดยประยุกต์ใช้ Visual Analytics Framework

3.3.1) ที่มา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของการทำงาน

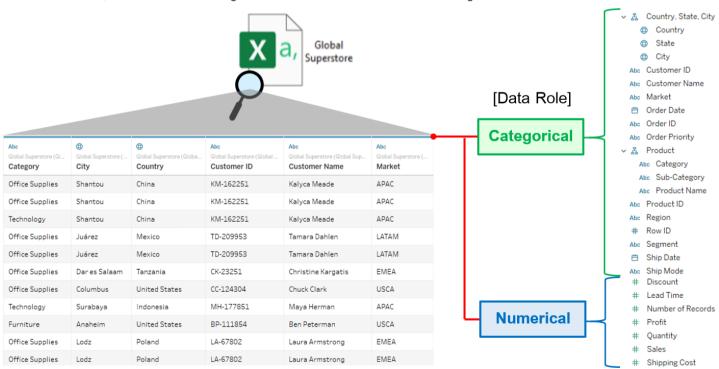
Visual Analytics คือหลักการในการแปลงชุดข้อมูลเป็นในรูปแบบของรูปภาพที่สามารถนำเสนอ ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิผล ซึ่งหลักการดังกล่าวจะถูกไปประยุกต์ใช้กับ Data Visualization โดยสิ่งที่ออกมา คือ Dashboard ที่จะถูกนำเสนอให้กับผู้บริหารในองค์กรเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น Dashboard ที่ดีควรมีการ คำนึงถึง 4 ปัจจัย ดังนี้

- (1) ผู้ใช้งาน (Users): ทราบถึงจุดประสงค์ของผู้ใช้ว่าจะนำ Dashboard ไปใช้ทำอะไร
- (2) <u>เนื้อหา (Contents):</u> สามารถเลือกข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการสร้าง Visualization
- (3) <u>การนำเสนอ (Presentation):</u> Visualization แบบใดเหมาะสมกับการนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการ
- (4) <u>การจัดวาง (Navigation):</u> ตำแหน่งการจัดวางควรเป็นแบบใดให้ผู้ใช้มีประสิทธิผลในการเข้าใจสิ่ง ที่ปรากฏใน Dashboard ได้สูงที่สุด ในระยะเวลาอันสั้น

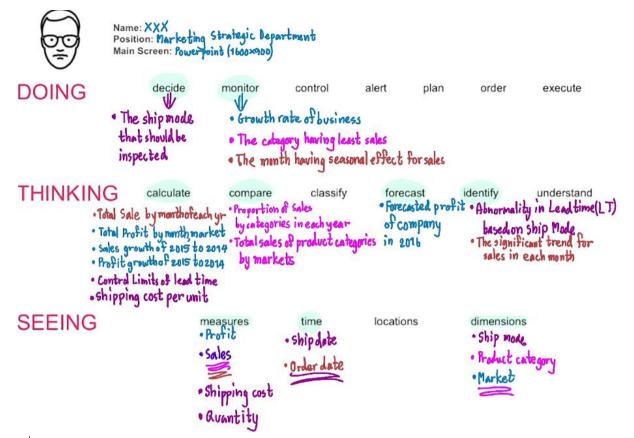
3.3.2) วิธีการทำงาน

(1) <u>ผู้ใช้งาน (Users):</u>

เนื่องจากผู้ใช้งาน Dashboard คือคนที่นำข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร ดังนั้นการทำ ความเข้าใจผู้ใช้ (Know your client, KYC) จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยสำหรับการทำ Dashboard เครื่องมือหนึ่ง ที่ใช้คือ "User Empathy Map" ซึ่งเป็นแบบ (Template) หนึ่งสำหรับใช้เก็บและสรุปความต้องการของ ผู้ใช้งานให้ชัดเจนมากขึ้น โดยหลักการคือการเตรียมคำต่างๆ และไปถามผู้ใช้งานว่า สิ่งที่ต้องการทำ (Doing) คืออะไร, สิ่งที่ต้องคิด (Thinking) มีอะไรบ้าง และสิ่งที่ต้องการเห็น (Seeing) ได้แก่อะไร

รูปที่ 3.17: ภาพรวมชุดข้อมูลของ Global Superstore

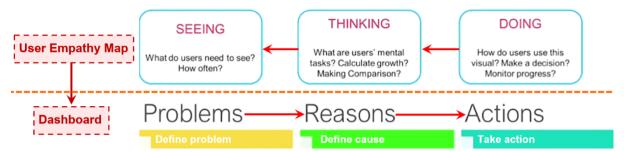

รูปที่ 3.18: User Empathy Map จากการไปสัมภาษณ์บุคคลในหน่วยงานการวางแผนกลยุทธ์การตลาดของ Global Superstore

ตัวอย่างในรูปที่ 3.17 แสดงถึงชุดข้อมูล Global Superstore ของบริษัทหนึ่ง ซึ่งจากการไป เก็บความต้องการของผู้ที่จะนำ Dashboard ไปใช้ ซึ่งเป็นบุคคลในหน่วยงานการวางแผนกลยุทธ์การตลาดใน รูปที่ 3.18 พบว่า

- ผู้ใช้ต้องการสังเกตการณ์อัตราการเจริญเติบ (Growth Rate) ทางด้านธุรกิจ ผ่านการคำนวณ กำไรรวม ซึ่งแยกตามแต่ละเดือน และตามประเภทของตลาด ตลอดจนพยากรณ์กำไรของ บริษัทในปี 2016 รวมไปถึง อัตราการเจริญเติบโตของกำไรและยอดขายของปี 2015 เมื่อ เทียบกับปี 2014 โดยข้อมูลที่ต้องเห็นที่เป็นตัวเลข (Measure) คือกำไรและยอดขาย ในขณะ ที่ข้อมูลจัดประเภท (Dimension) คือตลาดของร้านค้า
- ผู้ใช้ต้องการสังเกตว่าประเภทสินค้าใด (Product Category) ที่มียอดขายต่ำที่สุด ผ่านการ เปรียบเทียบสัดส่วนของยอดขายในแต่ละปีตามประเภทของสินค้า และยอดขายรวมของแต่ ละประเภทสินค้าซึ่งแยกตามประเภทตลาด โดยข้อมูลที่ผู้ใช้ต้องเห็น ได้แก่ ยอดขาย ประเภท ของสินค้า และตลาดของร้านค้า
- ผู้ใช้ต้องการสังเกตว่าเดือนใดที่ยอดขายมีผลจากฤดูกาลมาเกี่ยวข้อง (Seasonal Effect) โดย สิ่งที่ต้องพิจารณาคือการคำนวณของยอดขายสำหรับแต่ละเดือนของแต่ละปี ว่ามีการบ่งชี้ถึง แนวโน้มสำหรับยอดขายในแต่ละเดือนอย่างมีนัยยะสำคัญหรือไม่ ซึ่งข้อมูลที่ควรได้เห็นได้แก่ ยอดขาย และวันที่สั่งสินค้า
- ผู้ใช้ต้องการตัดสินใจว่าวิธีการขนส่งสินค้า (Ship mode) ชนิดใดควรถูกตรวจสอบ โดยทำ การหาจุดที่ผิดปกติของเวลานำ (Lead time) ซึ่งคือผลต่างระหว่างวันที่สั่งสินค้า (Order

date) และวันส่งสินค้า (Ship date) ทั้งนี้สังเกตจากการคำนวณเส้น Control Limits ของ เวลานำ ซึ่งเวลานำเฉลี่ยนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการขนส่งสินค้า ซึ่งมีค่าส่งสินค้าต่อหน่วย (Shipping cost per unit) ที่แตกต่างกันออกไป

รูปที่ 3.19: การแปลงจาก User Empathy Map เป็น Dashboard
หลังจากทำความเข้าใจความต้องการของผู้ใช้ได้แล้ว ในการสร้าง Dashboard ที่ดีนั้นควร
สามารถถึงสะท้อนปัญหา (Problems) สาเหตุ (Reasons) และแนวทางการลงมือแก้ไข (Actions)

หนึ่งในเครื่องมือการจัดการคุณภาพที่สามารถช่วยในการระบุปัญหาได้ คือ การทำ 5W1H Analysis ซึ่งเป็นเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อให้ปัญหามีเรื่องราวที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งหากปัญหาชัดเจนก็จะ สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากขึ้น

Initial Problem Statement	Statement				
What	 Low profit and sales growth rate which is the KPIs for evaluating budget allocation of marketing departments Costly shipping expense 				
When	Compare all indicator of the current year (2015) to the previous year				
Where	 Each global markets' cash flow and the flow of product inventory Shipping mode for each exported product 				
Who	Marketing & Sales departmentShipping department				
Which (trend of abnormality)	Sales seasonal effect in some month				
How	 The current growth rate amount of profit and sales seem to decrease from the previous year. The customers sometimes complained about unexpected long duration of waiting for the shipping products. 				
Revised Problem Statement	 In 2015, the unexpected growth rate of profit and sales occurred. There was some complain from customer about slow shipping operation. 				

รูปที่ 3.20: 5W1H Analysis จากการไปสัมภาษณ์บุคคลในหน่วยงานการวางแผนกลยุทธ์การตลาดของ Global Superstore

เมื่อนำเทคนิค 5W1H Analysis มาใช้ระบุปัญหาที่พบจากการไปสัมภาษณ์บุคคลใน หน่วยงานการวางแผนกลยุทธ์การตลาดของ Global Superstore จะได้ผลดังแสดงในรูปที่ 3.20 ซึ่งเมื่อนำ ปัญหาต่างๆ มาเรียบเรียงใหม่จะได้ว่าปัญหานั้นมีอยู่ 2 อย่าง ได้แก่ ในปี 2015 ได้เกิดอัตราการเจริญเติบโต ของกำไรและยอดขายมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นน้อยลงกว่าปี 2014 และมีการได้รับการต่อว่าจากลูกค้าเรื่อง กระบวนการขนส่งสินค้าที่ล่าช้า

หลังจากที่ได้ปัญหาซึ่งได้ถูกระบุอย่างชัดเจน ขั้นตอนถัดไปคือการหาต้นเหตุของปัญหา (Root cause) และหาแนวทางการแก้ไข โดยหนึ่งในเทคนิคการจัดการคุณภาพ คือ Why-why Analysis ซึ่งมี หลักการ คือการตั้งต้นจากปัญหาและทำการระบุสาเหตุไปเรื่อยๆว่าทำไมถึงเกิดขึ้น ประมาณ 3-5 รอบ

Problem	1-Why	2-Why	3-Why	4-Why	5-Why	Action
In 2015, the	Most markets	The sales of	Some product	There might be		→ Use the marketing
unexpected growth	have low profit	some product	category has been	some seasonality		strategy to
rate of profit and	growth.	category in most	lowest proportion of	effect behind the		increase the
sales occurred.		market is too	total sales since 2012,	sales of that		customer
		low.	and has too small	product category.		awareness of
			increasing amount of			some product
			proportion among			which has low
			another product			sales amount to
			category			increase that
						product purchase.
There was some	Some product in a	The cost of ship	The quality of shipping-			➤The additional
complain from	month of year has	mode is	operation of some			payment varying to
customer about	its lead time	required to be	shipping mode is			the priority of ship
slow shipping	exceeded its	controlled.	required to be			modes should be
operation.	control limit based		improved.			included in the bill
	on ship mode.					of customer.

รูปที่ 3.21: Why-Why Analysis สำหรับการแก้ปัญหาที่พบจาก Global Superstore

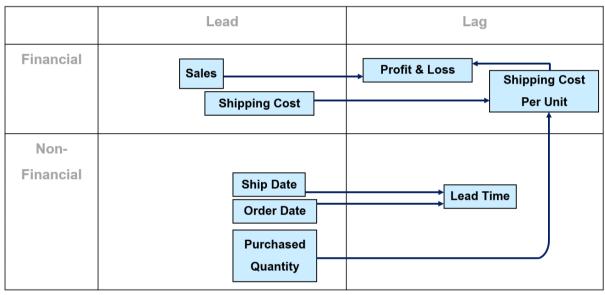
เมื่อนำปัญหาที่เรียบเรียงแล้วในรูปที่ 3.20 มาตั้งต้นใน Why-Why Analysis แล้วทำการหา สาเหตุไปเรื่อยๆ จะได้ผลลัพธ์ดังแสดงในรูปที่ 3.21 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ในปี 2015 สาเหตุที่อาจทำให้เกิดอัตราการเจริญเติบโตของกำไรและยอดขายน้อยกว่าที่คาดไว้เมื่อ เทียบกับปีก่อน เพราะตลาดส่วนใหญ่มีปริมาณการเติบโตของกำไรที่ต่ำ ซึ่งอาจมาจากยอดขายของ สินค้าบางประเภทในแต่ละตลาดส่วนใหญ่มีน้อยเกินไป โดยอาจมาจากยอดขายของบางผลิตภัณฑ์ที่มี สัดส่วนน้อยที่สุดและได้มีการเพิ่มขึ้นในปริมาณที่น้อยมากๆ เมื่อเทียบกับสินค้าประเภทอื่น ทั้งนี้อาจมี สาเหตุมาจากผลกระทบจากฤดูกาลของยอดขายสำหรับสินค้าประเภทนั้น โดยวิธีการแก้ไขเมื่อรู้ สาเหตุ คืออาจใช้กลยุทธ์ด้านการตลาดในการเพิ่มความรับรู้ของลูกค้าต่อสินค้าประเภทที่มีปัญหา เพื่อที่จะสามารถนำไปสู่ยอดขายที่เพิ่มขึ้นของสินค้าชนิดนั้นได้
- สาเหตุที่อาจทำให้เกิดการต่อว่าจากลูกค้าเกี่ยวกับกระบวนการขนส่งสินค้าที่ล่าช้า อาจเกิดมาจาก สินค้าบางประเภทในเดือนนั้นๆของแต่ละปีมีเวลานำที่เกินจาก Control Limit ที่ได้ตั้งไว้ซึ่งขึ้นกับแต่ ละวิธีในการขนส่งสินค้า เนื่องจากราคาขนส่งต่อหน่วยสินค้าของวิธีการขนส่งสินค้าบางประเภทอาจ ไม่ได้รับการควบคุมอย่างที่ควรจะเป็น โดยอาจเกิดจากคุณภาพของกระบวนการขนส่งที่ขาดการ ปรับปรุง ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงควรเพิ่มค่าใช้จ่ายของลูกค้าในใบเสร็จรับเงินให้เพิ่มขึ้นอย่าง

สมเหตุสมผลตามลำดับความสำคัญของลูกค้าในการขนส่งสินค้า เพื่อนำเงินดังกล่าวไปเป็นต้นทุนใน การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการขนส่งในแต่ละวิธี

(2) <u>เนื้อหา (Contents):</u>

เทคนิคหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบว่าข้อมูลที่เป็นตัวชี้วัด (Measure) ที่ได้ระบุไว้ใน Seeing ของ User Empathy Map นั้นครบถ้วนและครอบคลุมหรือไม่สำหรับการนำเสนอใน Dashboard คือ The Balance View of Measures โดยหลักการคือการตีตาราง 2 แกน และเลือกมอง 2 มุมมอง เช่น Financial vs. Non-Financial, Lead vs. Lag, Controllable vs. Uncontrollable และทำการ Link ความสัมพันธ์กัน เช่น ในรูปที่ 3.22 ซึ่งแสดงว่าในบรรดาชุดข้อมูลใน Global Superstore ทำให้รับรู้ได้ว่าข้อมูลใดทำให้เกิด ข้อมูลใด มีความสัมพันธ์กันอย่างไร และจำนวนข้อมูลค่อนข้างที่จะสมดุลกัน

รูปที่ 3.22: The balanced of view สำหรับชุดข้อมูลของ Global Superstore

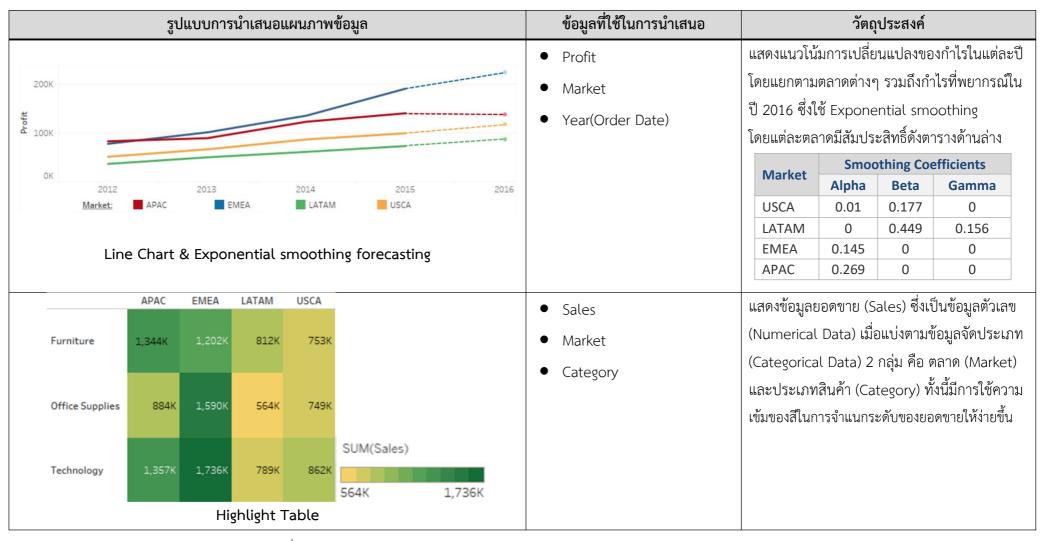
(3) การนำเสนอ (Presentation):

การนำเสนอสำหรับ Dashboard ที่ดี คือการเลือก Data Visualization ที่เหมาะสม ตาม หลัก Visual Best Practice โดยตารางที่ 3.1 แสดงถึงกราฟต่างๆ ที่เลือกใช้ในการนำเสนอข้อมูลของ Global Superstore

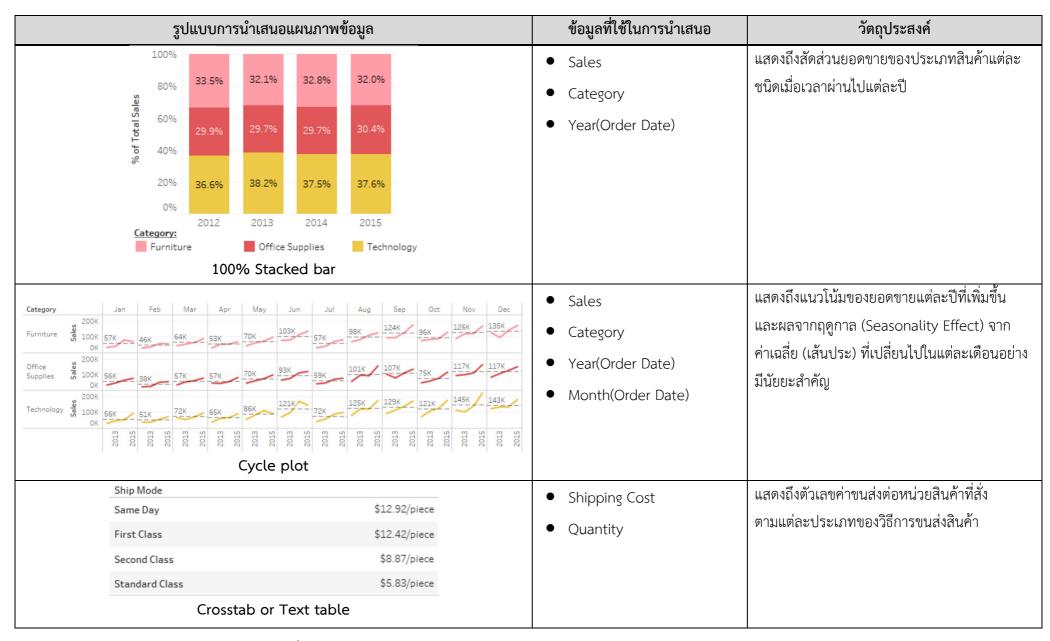

<u>ตารางที่ 3.1:</u> ตารางแสดงรูปแบบการนำเสนอแผนภาพข้อมูลต่างๆ จากชุดข้อมูลของ Global Superstore

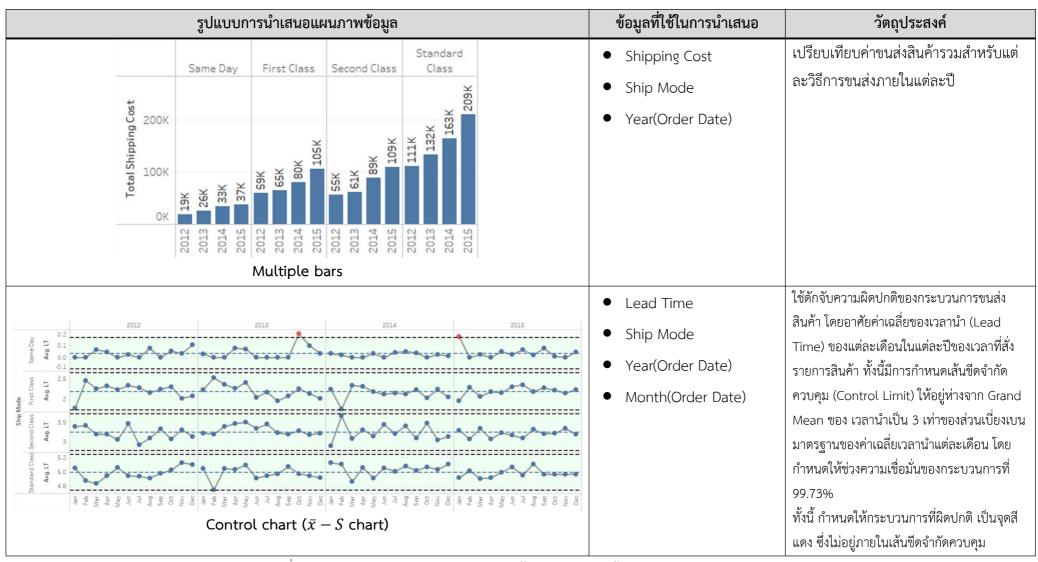
-24-

ตารางที่ 3.1: ตารางแสดงรูปแบบการนำเสนอแผนภาพข้อมูลต่างๆ จากชุดข้อมูลของ Global Superstore (ต่อ)

ตารางที่ 3.1: ตารางแสดงรูปแบบการนำเสนอแผนภาพข้อมูลต่างๆ จากชุดข้อมูลของ Global Superstore (ต่อ)

ตารางที่ 3.1: ตารางแสดงรูปแบบการนำเสนอแผนภาพข้อมูลต่างๆ จากชุดข้อมูลของ Global Superstore (ต่อ)

(4) <u>การจัดวาง (Navigation):</u>

การจัดวาง sheet ต่างๆ บน Dashboard ควรมีการจัดวางตามเส้นสายตา ซึ่งมนุษย์โดยปรกติมักมองจากซ้ายไปขวา และบนลงล่าง นอกจากนั้นควรเอา เรื่องติดกันวางใกล้กัน เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเหลือบดูวิเคราะห์ได้ใกล้กัน

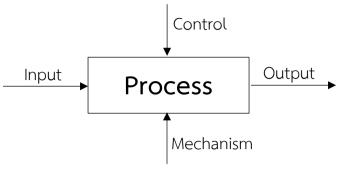
หลังจากการประยุกต์หลักของ Visual Analytics Framework ทั้ง 4 ปัจจัย กับข้อมูล Global Superstore จะได้ Dashboard ดังแสดงในรูปที่ 3.23

3.3.3) ผลลัพธ์ที่ได้ และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงาน

จาก Dashboard ในรูปที่ 3.23 สามารถสะท้อนสิ่งที่ผู้ใช้ซึ่งเป็นคนจากหน่วยงานการคิดกลยุทธ์ทาง การตลาดต้องการทราบ ดังนี้

- ในบริเวณ A พบว่าแม้ว่ากำไรจะเพิ่มจากปีที่แล้ว 23.89% แต่หากเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้ากลับ พบว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของกำไรกลับลดลงจากปีที่แล้วอยู่ 8.48% ทั้งนี้หากสังเกตที่บริเวณ B จะ พบว่าตลาดที่ทำกำไรให้มากที่สุดคือ EMEA ซึ่งหากดูในบริเวณ C พบว่ามีแนวโน้มที่ทำกำไรเพิ่มขึ้น มากกว่าอีก 3 ตลาดที่เหลือ ซึ่งดูเหมือนไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงสำหรับอัตราการเพิ่มขึ้นของกำไร นอกจากนี้หากไม่ทำการสร้างกลยุทธ์ทางการค้า จะสังเกตได้ว่าตลาดส่วนใหญ่ยกเว้น EMEA อาจมี กำไรที่ได้จากการพยากรณ์ในปี 2016 ที่ไม่ต่างจากเดิมมาก ซึ่งอาจทำให้อัตราการเติบโตของกำไรตก จากปี 2015 อีก ต่อมาหากสังเกตในบริเวณ D จะพบว่ายอดขายอาจเพิ่มจากปีที่แล้ว 26.25% แต่ หากเทียบการเติบโตจากปี 2014 กลับพบว่ามีการถดถอยลง 0.95% ซึ่งเมื่อสังเกตถัดมาที่บริเวณ E จะพบว่าสินค้าประเภทที่มียอดขายน้อยที่สุด (สังเกตจากสีที่ค่อนข้างอ่อนเมื่อเทียบกับทั้งหมดใน ตาราง) คือ Office Supplies ทั้งในตลาด APAC LATAM และ USCA ทั้งนี้หากเทียบอัตราส่วนร้อย ละในบริเวณ F จะสังเกตว่าสัดส่วนยอดขายของ Office Supplies เมื่อเทียบกับประเภทสินค้าทั้งหมด มีการเพิ่มขึ้นที่น้อยมาก เมื่อตรวจสอบในบริเวณ G กลับพบว่าค่าเฉลี่ยของยอดขายสินค้า Office Supplies ในช่วงเดือน Jun, Aug, Sep, Nov, Dec เพิ่มขึ้นจากเดือนอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ เดือน Feb มียอดขายที่ตกลงอย่างเห็นได้ชัดทั้ง 3 ประเภทผลิตภัณฑ์ ดังนั้นหากต้องการสร้างกลยุทธ์ การตลาดควรสร้างในช่วงที่ค่าเฉลี่ยของยอดขายลดลงจากเดือนอื่นอย่างมีนัยยะสำคัญ เช่น เดือน Feb เป็นต้น โดยให้เน้นที่กลุ่มสินค้า Office Supplies เป็นหลัก ซึ่งเมื่อยอดขายของสินค้าประเภท ดังกล่าวเพิ่มขึ้น อัตราการเติบโตของกำไรก็อาจเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากกำไรคือผลต่างระหว่างยอดขาย และต้นทุนรวม
- อย่างไรก็ตามหากต้องการเพิ่มกำไร การใส่ใจการบริการจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อรักษาฐานลูกค้าเดิมไว้ โดยจากปัญหาที่ได้รับคือมีการขนส่งสินค้าที่ล่าช้า ซึ่งหากสังเกตในบริเวณ H จะพบว่าวิธีการขนส่งที่มี ปัญหาคือเฉพาะกรณีที่เป็นแบบ Same Day ซึ่งหากสังเกตที่บริเวณ I จะสังเกตว่าค่าขนส่งต่อหน่วย สินค้าที่มี Ship Mode แบบ Same Day นั้นมีส่วนต่างจากแบบ First Class ไม่มากนัก ซึ่งจากบริเวณ J ทำให้รับรู้ว่ายอดรวมของค่าขนส่งที่ได้จากกรณี Same Day ก็น้อยเช่นกัน ซึ่งหากกำหนดให้ค่า ขนส่งคิดจากผลคูณระหว่างปริมาณที่สั่งซื้อ (Quantity) และราคาขนส่งต่อหน่วย จึงทำให้อนุมานได้ ว่าปริมาณที่ลูกค้าสั่งซื้อในกรณี "Same Day" มีน้อย ซึ่งโดยปรกติ หากมีปริมาณภาระงานที่ไม่มาก จนเกินไป การจัดการต่างๆควรที่จะเกิดข้อผิดพลาดได้น้อยกว่ากรณีที่มีปริมาณภาระงานที่เยอะกว่า ซึ่งสิ่งนี้อาจเป็นประเด็นที่อาจต้องไปตรวจสอบว่าข้อผิดพลาดที่ทำให้ขนส่งไม่ทันเกิดจากคุณภาพของ กระบวนการขนส่งที่ตกลงจริงหรือไม่ และถ้าใช่ ควรรีบดำเนินการบำรุงรักษาเครื่องมือหรืออาจแก้ที่ วิธีการทำงานของพนักงานให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

รูปที่ 3.24: ตัวแบบระบบพื้นฐานในอุตสาหกรรม

ในมุมมองของตัวแบบระบบพื้นฐานในอุตสาหกรรม หากมอง Data Visualization เสมือนเป็น กระบวนการหนึ่ง (Process) สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) อาจเป็นชุดข้อมูลมหาศาลที่อยู่ในรูปแบบไฟล์ต่างๆ ในขณะที่สิ่งที่ออกมา (Output) คือ รูปภาพ หรือกราฟต่างๆ ที่ประกอบกันเป็น Dashboard หรือ Storyboard ซึ่งการที่ต้องการให้สิ่งที่ออกมามีคุณภาพที่ดีนั้น จำเป็นต้องมี กลไกการทำงาน (Mechanism) ที่ดี ซึ่งคือ เทคนิคหรือวิธีการนำเสนอด้วยโปรแกรมที่สามารถสร้างรูปภาพ หรือกราฟต่างๆ ได้ แต่ นอกเหนือจากนั้นสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือสิ่งที่ควบคุมกระบวนการ (Control) ซึ่งคือ ความต้องการของผู้ใช้งานสิ่งที่ ออกมาจากกระบวนการนี้ ซึ่งในกรณีดังกล่าวคือผู้บริหารต่างๆ ในองค์กร หรือผู้ใช้ (User) โดยหากผู้ออกแบบ กระบวนการไม่ทำตามรูปแบบหรือ spec ที่ผู้ใช้งานต้องการ สิ่งที่ทำออกมานั้นก็ไม่ต่างกับของที่มีคุณภาพค่ำ หรือความสูญเปล่าที่ผู้ใช้งานไม่สามารถนำไปใช้ได้ ดังนั้นการทำความเข้าใจความต้องการผู้ใช้งาน Dashboard จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยเทคนิคด้าน Visual Analytics Framework ผนวกกับเครื่องมือด้านการจัดการ คุณภาพ จะสามารถช่วยลด gap จากความผิดพลาดด้านการสื่อสารได้ เช่น ระบุปัญหาที่ผู้ใช้งานต้องการให้ ชัดเจน ระบุต้นตอของปัญหา และหาแนวทางการรับมือต้นตอของปัญหา ซึ่งหากหาได้ถูกประเด็น การสร้าง Dashboard ที่สามารถสะท้อนสิ่งที่ผู้ใช้งานอยากเห็นจะไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป หรืออีกความหมายคือ ประสิทธิภาพของกระบวนการทำ Data Visualization อยู่ในระดับที่สูงมาก